

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2016

Μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Τρίτη, 7 Ιουνίου 2016

8:00 - 10:00

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ 4 ΣΕΛΙΔΕΣ

Να απαντήσετε σε όλα τα ζητούμενα του εξεταστικού δοκιμίου.
Να γράψετε όλες τις απαντήσεις στο τετράδιο απαντήσεων.

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ **(Μονάδες 50)**

I. Quam multas imagines fortissimorum virorum –non solum ad intuendum, verum etiam ad imitandum– scriptores et Graeci et Latini nobis reliquerunt! Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam. Colendo et cogitando homines excellentes animum et mentem meam conformabam. Sic enim –laudem et honestatem solum expetendo, omnes cruciatus corporis et omnia pericula mortis parvi esse ducendo– me pro salute vestra in tot ac tantas dimicationes obicere potui.

(Λατινικά Λυκείου, XXXII)

II. Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit? Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit? Quamvis infesto et minaci animo perveneras, cur, cum in conspectu Roma fuit, tibi non succurrit: «intra illa moenia domus ac penates mei sunt, mater coniunx liberique»? Ergo ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur; nisi filium haberem, libera in libera patria mortua essem. Ego nihil iam pati possum nec diu miserrima futura sum: at contra hos, si pergis, aut immatura mors aut longa servitus manet.

(Λατινικά Λυκείου, XLIII)

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

(Μονάδες 50)

1. α) Να μεταφέρετε τους πιο κάτω τύπους στον αντίθετο αριθμό:

imagines, virorum, ego, minaci, mater, filium, patria, hos

(Μονάδες 4)

β) Να μεταφέρετε τους πιο κάτω τύπους στην αφαιρετική ενικού:

rem publicam, cruciatus, omnia pericula, mors

(Μονάδες 3)

2. Να γράψετε τους πιο κάτω τύπους ρημάτων σύμφωνα με την οδηγία που δίνεται δίπλα από τον καθένα (όπου χρειάζεται, να λάβετε υπόψη το υποκείμενό τους στο κείμενο):

- *reliquerunt*: στο α΄ πρόσωπο ενικού αριθμού της υποτακτικής παρατατικού και υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
- *conformabam*: στο β΄ πρόσωπο πληθυντικού αριθμού της οριστικής μέλλοντα και παρακειμένου στην ίδια φωνή
- *esse*: στο β΄ πρόσωπο ενικού αριθμού της προστακτικής ενεστώτα
- *populari*: στη μετοχή ενεστώτα (ονομαστική ενικού αριθμού αρσενικού γένους)
- *perveneras*: στο απαρέμφατο ενεστώτα και παρακειμένου
- *orrugetur*: στο ίδιο πρόσωπο και στον ίδιο αριθμό της οριστικής παρατατικού και παρακειμένου στην ίδια φωνή
- *haberem*: στο α΄ πρόσωπο πληθυντικού αριθμού της οριστικής παρακειμένου και συντελεσμένου μέλλοντα στην ίδια φωνή

(Μονάδες 6)

3. Να γράψετε τα παραθετικά (μονολεκτικούς τύπους) των πιο κάτω λέξεων· στην περίπτωση του επιθέτου να διατηρήσετε αμετάβλητα την πτώση, τον αριθμό και το γένος:

bene, longa

(Μονάδες 2)

4. Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τους πιο κάτω τύπους (είναι υπογραμμισμένοι στα διδαγμένα κείμενα για μετάφραση):

fortissimorum, semper, mentem, obicere, patriae, animo, penates, miserrima

(Μονάδες 4)

5. α) Να αναγνωρίσετε την πιο κάτω πρόταση (είδος, εισαγωγή, εκφορά, αιτιολόγηση εκφοράς):

quae te genuit

(Μονάδες 2)

- β) Να αναγνωρίσετε τον πιο κάτω υποθετικό λόγο (υπόθεση, απόδοση, εκφορά υπόθεσης, εκφορά απόδοσης, σημασία) και να τον μετατρέψετε, έτσι ώστε να εκφράζει υπόθεση δυνατή ή πιθανή:

at contra hos, si pergis, aut immatura mors aut longa servitus manet

(Μονάδες 4)

6. α) Στο πιο κάτω απόσπασμα, με εξάρτηση από το *Mater filium interrogavit*, να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο:

Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit?

(Μονάδες 3)

β) Στην πιο κάτω φράση να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική αντικαθιστώντας το γερούνδιο με γερουνδιακό:

honestatem solum expetendo

(Μονάδες 2)

7. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στα Ελληνικά:

Pauci viri veros amicos habent et pauci sunt digni. Amicitia vera est praeclara et omnia praeclara sunt rara. Multi viri stulti de pecunia semper cogitant, minime autem de amicis; sed errant. Possumus valere sine multa pecunia, sed sine amicitia non valemus et vita est nihil.

M. Tulli Ciceronis *De amicitia* 1, 11 (διασκευή)

Λεξιλόγιο:

verus - a - um = αληθινός, γνήσιος

rarus - a - um = σπάνιος

valeo, 2 = είμαι υγιής

(Μονάδες 10)

8. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στα Λατινικά:

Πολλοί Ρωμαίοι άρχοντες, εξαιτίας της σύνεσης και της αρετής τους, έδωσαν στη Ρώμη πολύ μεγάλη δύναμη. Έτσι, αργότερα όλοι μιλούσαν με θαυμασμό για τη δόξα αυτής της πόλης.

(Μονάδες 10)

-ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ-